

การติดตามการดำเนินงาน
ตามโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนใน
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบล ปี 2549

ส่วนติดตามและประเมินผล
สำนักนโยบายและมาตรฐาน
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

คำนำ

รายงานสรุปผลการติดตามการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนใน
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ปี 2549 ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบบัญชีที่กรมฯ กำหนด ความสามารถในการจัดทำบัญชีและ
งบการเงินของวิสาหกิจชุมชน การนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน
และติดตามวิธีการปฏิบัติงานตามโครงการฯ ของสำนักงาน ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานตาม
โครงการ รวมทั้งข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการ ทั้งนี้เพื่อเป็น
สารสนเทศสำหรับผู้บริหารกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในการพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขกระบวนการ
ปฏิบัติงานในโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ให้มีความเหมาะสมและตรงกับความต้องการของ
วิสาหกิจชุมชนต่อไป

ส่วนติดตามและประเมินผล
สำนักนโยบายและมาตรฐาน
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
สิงหาคม 2549

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

บทนำ

วัตถุประสงค์	1
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	1
วิธีการติดตามและประเมินผล	2
ผลการศึกษา	
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	4
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา	
2.1 ความเหมาะสมของรูปแบบบัญชีที่กรมฯ กำหนด	9
2.2 ความสามารถในการจัดทำบัญชีและงบการเงินของวิสาหกิจชุมชน	11
2.3 การนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน	15
2.4 วิธีการปฏิบัติงานตามโครงการฯ ของสำนักงาน	16
2.5 ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานตามโครงการรวมทั้ง ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการ	23
ส่วนที่ 3 สรุปผลการติดตามปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติงานของ ผู้สอบบัญชีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ปีงบประมาณ 2549	
3.1 ด้านงานสอบบัญชี	25
3.2 ด้านการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชี	30
3.3 ด้านงานตามนโยบาย	32
3.4 ด้านงบประมาณ	34
3.5 ด้านอัตรากำลัง	35
ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของส่วนติดตามและประเมินผล	37

ภาคผนวก

สรุปผลการติดตาม
การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
ในศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ปี 2549

1. บทนำ

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตของชุมชน โดยใช้กลไกผ่านศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรประจำตำบลในตำบลนำร่องและตำบลหลักขึ้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีส่วนร่วมปฏิบัติงานตามโครงการดังกล่าว โดยได้เริ่มจัดทำโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตั้งแต่ปี 2547 มีเป้าหมายในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการบัญชีแก่วิสาหกิจชุมชนของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบล ให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการบัญชีอย่างถูกต้องและสามารถจัดทำบัญชีได้เรียบร้อยเป็นปัจจุบัน โดยมีการกิจจัดวางระบบบัญชีให้กับวิสาหกิจชุมชนของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

จากการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว การศึกษาผลสำเร็จของโครงการจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อศึกษาหารูปแบบบัญชีที่เหมาะสมกับการดำเนินธุรกิจ และรู้ถึงระดับความสามารถในการจัดทำบัญชีและงบการเงินของวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้เพื่อรับทราบการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน พร้อมทั้งรวบรวมปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานของข้าราชการ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เสนอผู้บริหารเพื่อใช้ในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบบัญชีที่กรมฯ กำหนด
- 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการจัดทำบัญชีและงบการเงินของวิสาหกิจชุมชน
- 3) เพื่อศึกษาการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน
- 4) เพื่อติดตามวิธีการปฏิบัติงานตามโครงการฯ ของสำนักงาน
- 5) เพื่อรวบรวมปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานตามโครงการ รวมทั้งข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการ

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบแนวทางและวิธีการปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในแต่ละแห่ง

2) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์สามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับรูปแบบบัญชีให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชนได้

3) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการบริหารจัดการงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. วิธีการติดตามและประเมินผล

1) ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

- ข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้รับผิดชอบงานด้านวิสาหกิจชุมชน
- ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำบัญชี หรือคณะกรรมการสหกรณ์

2) เครื่องมือในการติดตาม

- แบบสอบถามสำหรับข้าราชการ โดยเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด แบ่งออกเป็น 6 หัวข้อ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ขั้นตอนการปฏิบัติตามโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการปฏิบัติงาน ความสามารถและความต่อเนื่องในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ความเหมาะสมของกระบวนการงานและรูปแบบที่ถือใช้ และปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

- แบบสอบถามสำหรับวิสาหกิจชุมชน โดยเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป (ธุรกิจวิสาหกิจชุมชน การจัดตั้งและการดำเนินงาน การบริหารจัดการ) กระบวนการจัดทำบัญชีและงบการเงิน (การทำบันทึกข้อตกลง การวางรูปแบบบัญชี การสอนแนะ ความสามารถและความต่อเนื่องในการจัดทำบัญชี ประโยชน์ในการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารจัดการ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี) และข้อเสนอแนะ

3) สถานที่ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวน 26 จังหวัด และวิสาหกิจชุมชน จำนวน 51 แห่ง ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 - 10 ซึ่งได้แก่

1. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ฉะเชิงเทรา	2. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จันทบุรี
3. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สระแก้ว	4. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สุพรรณบุรี
5. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สิงห์บุรี	6. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สระบุรี
7. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครสวรรค์	8. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กำแพงเพชร
9. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ตาก	10. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงราย
11. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ลำปาง	12. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หนองบัวลำภู
13. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย	14. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สมุทรสงคราม
15. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เพชรบุรี	16. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจวบคีรีขันธ์
17. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ระนอง	18. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สุราษฎร์ธานี

19. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กระบี่	20. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ตรัง
21. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สตูล	22. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สงขลา
23. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ศรีสะเกษ	24. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ยโสธร
25. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ชัยภูมิ	26. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สุรินทร์

5. ปฏิทินกิจกรรมในการปฏิบัติงาน

	กิจกรรม	เดือน (ปีงบประมาณ 2549)						
		กพ.	มีค.	เมย	พค.	มิย.	กค.	สค.
1	ศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ ระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะติดตามประเมินผล	↔						
2	ประชุมส่วนฯ เพื่อจัดทำร่างโครงการติดตามและประเมินผลรวมถึงจัดทำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์	↔						
3	จัดทำโครงการฯและขออนุมัติ	↔						
4	ติดตามและประเมินผลภาคสนาม		↔	↔	↔			
5	รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล						↔	
6	จัดทำรายงาน						↔	
7	เสนอรายงาน							↔

6. ผลการศึกษา

ส่วนติดตามและประเมินผลได้ทำการติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนวิสาหกิจชุมชนในศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปี 2549 โดยทำการศึกษาจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ให้บริการด้านการสอนและการจัดทำบัญชีให้แก่วิสาหกิจชุมชน ซึ่งได้แก่ ข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้รับบริการด้านการจัดทำบัญชี ซึ่งได้แก่ ผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีหรือคณะกรรมการของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม อันได้แก่ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประเภทวิสาหกิจชุมชน สมาชิก กรรมการ และรายรับต่อเดือน เป็นต้น ซึ่งจากแบบสอบถามที่ใช้สอบถามข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม สามารถนำมาสรุปได้ ดังนี้

1.1 ข้าราชการผู้รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 1 จำนวนข้าราชการที่รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชน

ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8	2	5.56
7	7	19.44
6	24	66.67
5	2	5.56
3	1	2.78
รวม	36	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 36 คน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.67 เป็นข้าราชการระดับ 6 รองลงมาร้อยละ 19.44 เป็นข้าราชการระดับ 7 และร้อยละ 5.56 เป็นข้าราชการระดับ 8 และระดับ 5 ตามลำดับ

แต่ในทางปฏิบัติงานจริงของแต่ละสำนักงาน พบว่า สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์บางแห่งมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการเข้ากำกับแนะนำและการสอนแนะด้านการจัดทำบัญชี

แก่วิสาหกิจชุมชน ให้แก่พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว ลูกจ้างเงินงบประมาณอื่นๆ และการจ้างเหมาบริการ

1.2 ผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

1.2.1 ตำแหน่งและวุฒิการศึกษา

ตารางที่ 2 ตำแหน่งและวุฒิการศึกษาของผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชีให้แก่วิสาหกิจชุมชน

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประธาน	29	56.86
กรรมการ	18	35.29
สมาชิก	3	5.88
พนักงานบัญชี	1	1.96
รวม	51	100.00
วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	18	35.29
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	26	50.98
ปริญญาตรี	7	13.73
รวม	51	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานในการจัดทำบัญชีให้แก่วิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 51 คน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.86 มีตำแหน่งเป็นประธานวิสาหกิจชุมชน รองลงมาร้อยละ 35.29 เป็นกรรมการวิสาหกิจชุมชน และร้อยละ 5.88 เป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ตามลำดับ โดยพบอีกว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.98 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รองลงมาร้อยละ 35.29 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา

1.2.2 ธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน

โดยมีการจำแนกธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ อาหารเครื่องดื่ม, ของใช้ของประดับ, ผ้า/เครื่องแต่งกาย, สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร, วัสดุการเกษตร, ปศุสัตว์ และผลผลิตอื่น ๆ ซึ่งมีจำนวนดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนของวิสาหกิจชุมชนในแต่ละธุรกิจที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์รับผิดชอบ

ประเภทธุรกิจวิสาหกิจชุมชน	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. อาหาร/เครื่องดื่ม	48	50.53
2. ของใช้/ของประดับ	7	7.37
3. ผ้าเครื่องแต่งกาย	10	10.53
4. สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	3	3.16
5. ปุ๋ย/วัสดุการเกษตร	9	9.47
6. ปศุสัตว์	1	1.08
7. ผลิตภัณฑ์	17	17.89
รวม	95 , N = 51	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า จากจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 51 แห่ง และตั้งอยู่ในพื้นที่ 89 ตำบล โดยประเภทของธุรกิจที่วิสาหกิจชุมชนประกอบกิจการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.53 เป็นธุรกิจประเภทอาหารและเครื่องดื่ม (48 แห่ง) รองลงมาร้อยละ 17.89 เป็นธุรกิจประเภทอื่นๆ (อาทิเช่น ธุรกิจเงินรับฝาก ธุรกิจร้านค้า ธุรกิจรวบรวมสินค้าเกษตร) (17 แห่ง) และร้อยละ 10.53 เป็นธุรกิจประเภทผ้าเครื่องแต่งกาย (10 แห่ง) ตามลำดับ

1.2.3 จำนวนสมาชิก กรรมการ และรายรับต่อเดือนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4 จำนวนสมาชิก กรรมการ และรายรับต่อเดือนของวิสาหกิจชุมชน.ของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนสมาชิก	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1 – 20 คน	14	27.45
21 – 40 คน	21	41.18
มากกว่า 40 คน	16	31.37
รวม	51	100.00
จำนวนกรรมการ	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1 – 5 คน	12	23.53
6 – 10 คน	29	56.86
มากกว่า 10 คน	10	19.61
รวม	51	100.00
รายรับต่อเดือน	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1 – 10,000 บาท	17	37.78
10,001 – 30,000 บาท	10	22.22
30,001 – 50,000 บาท	5	11.11
50,001 – 70,000 บาท	3	6.67
มากกว่า 70,000 บาท (ไม่ตอบ 6 แห่ง)	10	22.22
รวม	45	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า จำนวนวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 51 แห่ง ส่วนใหญ่ ร้อยละ 41.18 มีจำนวนสมาชิกตั้งแต่ 21-40 คน รองลงมาร้อยละ 31.37 มีสมาชิกมากกว่า 40 คนขึ้นไป สำหรับคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.86 มีคณะกรรมการ 6-10 คน รองลงมาร้อยละ 23.53 มีคณะกรรมการ 1-5 คน และสำหรับในส่วนของรายรับต่อเดือน มีวิสาหกิจชุมชนจำนวน 45 แห่งที่ตอบคำถาม ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 37.78 มีรายรับต่อเดือน ตั้งแต่ 1-10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 22.22 มีรายรับต่อเดือน ตั้งแต่ 10,001 – 30,000 บาท ซึ่งมีจำนวนเท่ากับวิสาหกิจชุมชนที่มีรายรับต่อเดือนมากกว่า 70,000 บาท (รายรับสูงสุดต่อเดือน 3,000,000 บาท รองลงมา 300,000 บาท และ 250,000 บาท วิสาหกิจชุมชนละ 1 แห่ง ตามลำดับ และรายรับต่ำสุดต่อเดือน 2,000 บาท)

1.2.5 จำนวนนักศึกษาช่วยปฏิบัติงานและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ

ตารางที่ 5 จำนวนนักศึกษาช่วยปฏิบัติงานด้านวิสาหกิจชุมชนในแต่ละสำนักงาน และกิจกรรมที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ

จำนวนนักศึกษาช่วยปฏิบัติงาน	จำนวน (จังหวัด)	ร้อยละ
1. สำนักงานละ 1 คน	4	30.77
2. สำนักงานละ 2 คน	3	23.08
3. สำนักงานละ 3 คน	2	15.38
4. สำนักงานละ 4 คน	2	15.38
5. สำนักงานละ 5 คน	2	15.38
รวม	13	100.00
กิจกรรมที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ	จำนวน (คน) N=32	ร้อยละ
1. จัดทำบัญชี	32	100.00
2. จัดทำงบการเงิน	23	71.88
3. สอนแนะด้านบัญชี	23	71.88
4. รายงานผลการปฏิบัติงาน	25	78.13
5. จัดทำ Display	3	9.38
สศส. ที่มีนักศึกษาช่วยปฏิบัติงาน	จำนวน (จังหวัด)	ร้อยละ
1. มีนักศึกษาครบทุกแห่ง	7	26.92
2. มีไม่ครบทุกกลุ่ม โดย		
2.1 มีนักศึกษา 1 คน	3	11.54
2.2 มีนักศึกษา 2 คน	1	3.85
2.3 มีนักศึกษา 4 คน	1	3.85
2.4 มีนักศึกษา 5 คน	1	3.85
3. ไม่มีนักศึกษาช่วยปฏิบัติงาน	13	50.00
รวม	26	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า มีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวน 13 จังหวัด ที่มีนักศึกษาช่วยในการปฏิบัติงานด้านวิสาหกิจชุมชน ซึ่งได้แก่ ยโสธร หนองบัวลำภู ศรีสะเกษ สงขลา สระแก้ว ตรัง สระบุรี นครสวรรค์ ระนอง เลย สุพรรณบุรี ลำปาง และสุรินทร์ โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 30.77 จะมีนักศึกษาช่วยปฏิบัติงานสำนักงานละ 1 คน รองลงมาร้อยละ 23.08 จะมีนักศึกษาช่วยปฏิบัติงานสำนักงานละ 2 คน ตามลำดับ

จากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวน 13 จังหวัด มีการจ้างนักศึกษาในการช่วยปฏิบัติงานจำนวนทั้งสิ้น 32 คน พบว่า ทั้งหมดช่วยปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำบัญชีให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รองลงมาร้อยละ 78.13 จัดทำกรรงานผลการปฏิบัติงาน (25 คน) และร้อยละ 71.88 จัดทำงบการเงิน และสอนแนะด้านบัญชีให้แก่วิสาหกิจชุมชน (23 คน) ตามลำดับ โดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่มีการจัดจ้างนักศึกษาครบทุกแห่ง มีจำนวน 7 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 26.92 สำหรับสำนักงานที่มีการจัดจ้างนักศึกษาแต่ไม่ครบทุกแห่ง มีจำนวน 6 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 23.08 ที่เหลืออีกจำนวน 13 แห่ง หรือร้อยละ 50.00 ไม่ได้มีการจัดจ้างนักศึกษา เนื่องจาก ไม่สามารถหานักศึกษาในพื้นที่ได้และเห็นว่าไม่มีความจำเป็น

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

โดยในการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ จำนวน 5 ข้อที่ได้กำหนดขึ้น ซึ่งมีประเด็นต่างๆ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบบัญชีที่กรมฯ กำหนด

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 51 แห่ง ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนวิสาหกิจที่มีรูปแบบบัญชีเหมาะกับธุรกิจ

รายละเอียด	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
เหมาะกับธุรกิจ	28	54.90
ไม่เหมาะกับธุรกิจ	19	37.25
ไม่ตอบ	4	7.85
รวม	51	100

จากตารางที่ 6 พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ร้อยละ 54.90 มีความเห็นว่ารูปแบบบัญชีที่กรมฯ กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมกับธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ สำหรับส่วนที่รูปแบบบัญชีไม่เหมาะกับธุรกิจมีจำนวน 19 แห่ง หรือร้อยละ 37.25 ได้ให้ข้อมูลปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบบัญชี ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนวิสาหกิจชุมชนที่มีปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบบัญชี

สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
1. สมุดเงินสด – ชื่อบัญชีที่กำหนดให้ไม่ตรงกับธุรกิจของกลุ่ม (n=19)	8	42.11
2. สมุดเงินสด – ไม่มียอดสรุปรวม (n=19)	2	10.53
3. สมุดเงินสด - ไม่แยกค่าใช้จ่ายในการผลิต (n=19)	1	5.26
4. สมุดเงินสด – สรุปรายการรวม(เช่นรายได้)/ ช่องรายการน้อยไป (n=19)	2	10.53
5. สมุดเงินสด – เล่มใหญ่, ยาวเกินไป ทำให้ลงผิดบรรทัด (n=19)	2	10.53
6. สมุดเงินสด – ภาษาที่ใช้ยากในการทำความเข้าใจ (n=19)	2	10.53
7. ทะเบียนคุมวัตถุดิบ - เล่มบางไป (n=19)	1	5.26
8. สมุดต้นทุนกำไร – ไม่มีความจำเป็นที่จะใช้ (n=19)	1	5.26
9. สมุดแยกประเภท - ไม่มีความจำเป็นที่จะใช้ (n=19)	1	5.26

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบบัญชีจำแนกออกเป็น 4 เรื่อง คือ สมุดเงินสด ทะเบียนคุมวัตถุดิบ สมุดต้นทุนกำไร และสมุดแยกประเภท โดยปัญหาส่วนใหญ่ เป็น ปัญหาเกี่ยวกับ **รูปแบบสมุดเงินสด** ได้แก่ ปัญหาชื่อบัญชีที่กรมฯ กำหนดให้ไว้ในสมุดเงินสดไม่ตรงกับชื่อบัญชีธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจ (ร้อยละ 42.11) วิธีแก้ไขคือ กลุ่มต้องใช้วิธีการขีดฆ่าแก้ไข ชื่อบัญชีใหม่ รองลงมาคือ สมุดเงินสดไม่มียอดสรุปรวมในการสรุปวันละครั้ง, ช่องรายการน้อยไปเช่น ช่องรายได้ ทำให้ไม่ทราบว่าเป็นรายได้อะไร, ขนาดเล่มสมุดเงินสดยาวไปทำให้ลงผิดบรรทัด และชื่อบัญชีที่กำหนดในสมุดเงินสดเข้าใจยาก **ทะเบียนคุมวัตถุดิบ** มีขนาดบางไป **รูปแบบสมุดต้นทุนกำไร** ไม่มีความจำเป็นที่จะใช้ สำหรับธุรกิจบางประเภทเช่น ทำขนม โดยมีการคิดต้นทุนแบบง่าย ๆ ของกลุ่มเอง **รูปแบบสมุดแยกประเภท** ไม่มีความจำเป็นต้องใช้เพราะเป็นเพียงธุรกิจเล็กๆ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความสามารถในการจัดทำบัญชีและงบการเงินของวิสาหกิจชุมชน จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ข้าราชการทั้ง 36 ท่าน ได้ตอบคำถามในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตนเองรับผิดชอบทั้งสิ้นในสำนักงาน และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 51 แห่ง สามารถสรุปรายละเอียด ได้ดังนี้

1) ความสามารถในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 8 ความสามารถในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

รายละเอียด	ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อ วิสาหกิจชุมชน 70 แห่ง				ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่วิสาหกิจชุมชน 51 แห่ง		
	ดี	พอใช้	ทำไม่ได้	รวม	ทำได้	ทำไม่ได้	รวม
- จัดทำเอกสารประกอบการ ลงบัญชี	40(65.58)	21(34.42)	-	61(100)	40(78.43)	11(21.57)	51(100)
- บันทึกรายการในสมุดบัญชี							
สมุดเงินสด	49(72.06)	19(27.94)	-	68 (100)	48(94.12)	3(5.88)	51(100)
สมุดรายการทั่วไป	16(38.10)	24(57.15)	2(4.77)	42 (100)	22(43.14)	29(56.86)	51(100)
สมุดบัญชีแยกประเภท	20(40.82)	21(42.86)	8(16.33)	49 (100)	26(50.98)	25(49.02)	51(100)
ทะเบียนคุมสินค้า/ทรัพย์สิน	32(55.18)	24(41.38)	2(3.45)	58 (100)	37(72.55)	14(27.45)	51(100)
ทะเบียนหุ้น/เงินรับฝาก	46(73.02)	17(26.98)	-	63 (100)	42(82.35)	34(17.65)	51(100)
บัญชีย่อยซื้อ/ขายสินค้าเงินเชื่อ	19(51.36)	15(40.54)	3(8.11)	37 (100)	20(39.22)	31(60.78)	51(100)

จากตารางที่ 8 แสดงความสามารถในการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ข้าราชการจำนวน 36 ท่าน ที่เข้าปฏิบัติงานในวิสาหกิจชุมชนที่ตนเองรับผิดชอบทั้งสิ้นในสำนักงาน จำนวน 70 แห่ง และส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลที่ส่วนติดตามและประเมินผลเข้าติดตามและประเมินผลในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการของวิสาหกิจชุมชน ตรวจสอบเอกสารและสมุดบัญชี จำนวน 51 แห่ง ซึ่งมีประเด็น ดังนี้

1.1) การจัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชี

จากการสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการจำนวน 36 ท่านเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนที่ตนเองรับผิดชอบ พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.58 มีความสามารถในการจัดทำเอกสาร

ประกอบการลงบัญชีอยู่ในระดับดี ซึ่งมีความคิดเห็นสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามประเมินผล ซึ่งส่วนร้อยละ 78.43 มีความสามารถในการจัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชีได้

1.2) การบันทึกรายการในสมุดบัญชีต่าง ๆ

(1) สมุดเงินสด

จากการสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการ พบว่า วิชากิจชุมชนส่วนใหญ่ร้อยละ 72.06 มีความสามารถในการบันทึกรายการลงในสมุดเงินสด ในระดับดี ซึ่งมีความคิดเห็นสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับจากการเข้าประเมินผลวิชากิจชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.12 มีความสามารถในการบันทึกรายการลงในสมุดเงินสดได้

(2) สมุดรายการทั่วไป

จากการสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการ พบว่า วิชากิจชุมชนส่วนใหญ่ร้อยละ 57.15 มีความสามารถในการบันทึกบัญชีลงในสมุดรายการทั่วไปได้ในระดับพอใช้และอยู่ในระดับดี ร้อยละ 38.12 ซึ่งมีความแตกต่างจากข้อมูลที่ได้รับจากการเข้าประเมินผลวิชากิจชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 56.86 ไม่สามารถบันทึกบัญชีลงในสมุดรายการทั่วไปได้

(3) สมุดบัญชีแยกประเภท

จากการสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการ พบว่า วิชากิจชุมชนส่วนใหญ่ร้อยละ 42.86 มีความสามารถในการบันทึกรายการลงในสมุดบัญชีแยกประเภทได้ในระดับพอใช้และอยู่ในระดับดี ร้อยละ 40.82 ซึ่งมีความแตกต่างจากข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามประเมินผลวิชากิจชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 50.98 มีความสามารถในการบันทึกรายการลงในสมุดบัญชีแยกประเภทได้ ที่เหลือร้อยละ 49.02 ทำไม่ได้

(4) ทะเบียนคุมสินค้า/ทรัพย์สิน

จากการสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการ พบว่า วิชากิจชุมชนส่วนใหญ่ร้อยละ 55.18 มีความสามารถในการบันทึกรายการลงในทะเบียนคุมสินค้า/ทรัพย์สินได้ในระดับดี และสามารถบันทึกรายการในทะเบียนคุมสินค้าได้ในระดับพอใช้ ร้อยละ 41.38 ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินผลวิชากิจชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 72.55 มีความสามารถในการบันทึกรายการลงในทะเบียนคุมสินค้า/ทรัพย์สินได้

(5) ทะเบียนหุ้น/เงินรับฝาก

จากการสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการ พบว่า วิชากิจชุมชนส่วนใหญ่ร้อยละ 73.02 มีความสามารถในการบันทึกรายการลงในทะเบียนหุ้น/เงินรับฝากได้ในระดับดี ซึ่งมีความคิดเห็นสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินผลวิชากิจชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.35 มีความสามารถในการบันทึกรายการลงในทะเบียนหุ้น/เงินรับฝากได้

(6) บัญชีย่อยซื้อ/ขายสินค้าเงินเชื่อ

จากการสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการ พบว่า วิทยากรกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 51.36 ที่สามารถบันทึกรายการในบัญชีย่อยซื้อ/ขายสินค้าเงินเชื่อได้ในระดับดี ซึ่งมีความแตกต่างจากการประเมินผลวิทยากรกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.78 ยังไม่สามารถบันทึกรายการลงในบัญชีย่อยซื้อ/ขายสินค้าเงินเชื่อได้

2) ความสามารถในการปิดบัญชีของกลุ่มวิทยากร

ตารางที่ 9 ความสามารถในการปิดบัญชีของกลุ่มวิทยากร

รายการ การปิดบัญชี	ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อ วิทยากรกลุ่ม 70 แห่ง				ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่วิทยากร 51 แห่ง		
	ดี	พอใช้	ทำไม่ได้	รวม	ทำได้	ทำไม่ได้	รวม
จบทดลอง	16(51.62)	14 (45.17)	1 (3.23)	31 (100)	10(19.61)	41(80.39)	51(100)
จบต้นทุนการผลิต	8(44.45)	5(27.78)	5 (27.78)	18 (100)	9(17.65)	42(82.35)	51(100)
จบต้นทุนขาย	8(42.11)	6(31.58)	5 (26.32)	19 (100)	9(17.65)	42(82.35)	51(100)
จบกำไรขาดทุน	9(45.00)	8(40.00)	3 (15.00)	20 (100)	10(19.61)	41(80.39)	51(100)
จบดุล	9(45.00)	8(40.00)	3 (15.00)	20 (100)	6(11.76)	45(88.24)	51(100)

จากตารางที่ 9 แสดงความสามารถในการปิดบัญชีของกลุ่มวิทยากร โดยแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลที่ได้รับจากการสอบถามข้าราชการจำนวน 36 ท่าน ที่ได้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มวิทยากรที่ตนเองรับผิดชอบทั้งสิ้นในสำนักงาน จำนวน 70 แห่ง และ ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลที่ส่วนติดตามและประเมินผลเข้าติดตามและประเมินผลในกลุ่มวิทยากร โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการของวิทยากร จำนวน 51 แห่ง ซึ่งมีประเด็น ดังนี้

(1) จบทดลอง

จากการสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการ พบว่า วิทยากรกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 96.79 สามารถจัดทำทดลองได้โดยทำได้ในระดับดี ร้อยละ 51.62 และระดับพอใช้ ร้อยละ 45.17 ซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ของวิทยากรส่วนใหญ่ ซึ่งร้อยละ 80.39 มีความคิดเห็นว่า ตนเองไม่สามารถจัดทำทดลองได้

(2) จบต้นทุนการผลิต

จากการสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการ พบว่า วิทยากรกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 72.23 สามารถจัดทำต้นทุนการผลิตได้ โดยจัดทำได้ในระดับดี ร้อยละ 44.45 และระดับ

พอใช้ ร้อยละ 27.78 ซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ซึ่งร้อยละ 82.35 มีความคิดเห็นว่า ตนเองไม่สามารถจัดทำบัตินทุนการผลิตได้

(3) งบประมาณขาย

จากการสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการ พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ร้อยละ 73.69 สามารถจัดทำบัตินทุนขายได้ โดยทำได้ในระดับดี ร้อยละ 42.11 และระดับพอใช้ ร้อยละ 31.58 ซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ซึ่งร้อยละ 82.35 มีความคิดเห็นว่า ตนเองไม่สามารถจัดทำบัตินทุนขายได้

(4) งบกำไรขาดทุน

จากการสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการ พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ร้อยละ 85.00 สามารถจัดทำงบกำไรขาดทุนได้ โดยจัดทำได้ในระดับดี ร้อยละ 45.00 และระดับพอใช้ ร้อยละ 40.00 ซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ซึ่งร้อยละ 80.39 มีความคิดเห็นว่า ตนเองไม่สามารถจัดทำงบกำไรขาดทุนได้

(5) งบดุล

จากการสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการ พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ร้อยละ 85.00 ที่สามารถจัดทำงบดุลได้ โดยจัดทำได้ในระดับดี ร้อยละ 45.00 และระดับพอใช้ ร้อยละ 40.00 ซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ซึ่งร้อยละ 88.24 มีความคิดเห็นว่า ตนเองไม่สามารถจัดทำงบดุลได้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน

1) ความสามารถในการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์

ตารางที่ 10 ความสามารถในการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน

รายละเอียด	ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อวิสาหกิจชุมชน 70 แห่ง				ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของวิสาหกิจชุมชน 51 แห่ง		
	ดี	พอใช้	ไม่ได้ใช้	รวม	ใช้	ไม่ได้ใช้	รวม
ความสามารถของการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์	17 (38.64)	22 (50.00)	5 (11.36)	44 (100.00)	45 (88.24)	6 (11.76)	51 (100)

จากตารางที่ 10 ความสามารถในการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน พบว่า ในส่วนที่ 1 เป็นความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อวิสาหกิจชุมชนที่ตนเองรับผิดชอบทั้งสิ้นในสำนักงาน จำนวน 70 แห่ง โดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้ เพียง 44 แห่งเท่านั้น และในส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 51 แห่ง ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามในประเด็นนี้ เพียง 45 แห่งเท่านั้น

โดยข้าราชการมีความเห็นว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.64 สามารถนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ทางบัญชีได้ โดยใช้ได้ในระดับดี ร้อยละ 38.64 และระดับพอใช้ ร้อยละ 50.00 ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 88.24 ที่เห็นว่า วิสาหกิจของตนสามารถนำความรู้ทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ได้

2) จำนวนวิสาหกิจชุมชนที่มีการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์

ตารางที่ 11 จำนวนวิสาหกิจที่นำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารจัดการประเภทต่าง ๆ

ประโยชน์ของการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารจัดการ	N = 45	
	จำนวน	ร้อยละ
- ควบคุมเงินสดคงเหลือประจำวัน	42	95.45
- ทราบผลการดำเนินงาน/ทราบกำไร ขาดทุน /ทราบรายได้ และควบคุมค่าใช้จ่าย	32	72.73
- ควบคุมปริมาณสินค้าทำให้ไม่มีสินค้าค้างนาน	31	70.45

- ทราบต้นทุนของสินค้าแต่ละชนิด	30	68.18
- สามารถตั้งราคาขายโดยดูจากต้นทุนการผลิต	27	61.36
- สามารถผลิตได้ตรงตามความต้องการของตลาด	27	61.36
- ทำให้รู้จำนวนที่จะต้องผลิต	27	61.36
- บริหารทรัพยากรสิน หนี้สิน ทุน	26	59.09
- สามารถวางแผนการกู้และการชำระคืนเงินกู้	17	38.64

จากตารางที่ 11 แสดงจำนวนของวิสาหกิจชุมชนที่นำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารจัดการ พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.45 นำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในด้านการควบคุมเงินสดคงเหลือประจำวัน รองลงมา ร้อยละ 72.73 นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานทำให้ทราบผลการดำเนินงาน / ทราบรายได้และควบคุมค่าใช้จ่าย และร้อยละ 70.45 ทำให้ไม่มีสินค้าค้างนาน ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อติดตามวิธีการปฏิบัติงานตามโครงการฯ ของสำนักงาน

4.1 การปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์

สำหรับขั้นตอนในการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มีกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติใน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนการคัดสรรวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 12 การปฏิบัติตามขั้นตอนการคัดสรรวิสาหกิจชุมชน

ขั้นตอนการคัดสรรวิสาหกิจชุมชน	การปฏิบัติตามขั้นตอน (N=77)			
	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประเมินสถานภาพความพร้อม	75	97.40	2	2.60
2. จัดทำบันทึกข้อตกลง	77	100.00	-	-

จากตารางที่ 12 การปฏิบัติงานตามขั้นตอนการคัดสรรวิสาหกิจชุมชน มีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติงานใน 2 ขั้นตอน คือ การประเมินสถานภาพความพร้อม และการจัดทำบันทึกข้อตกลง โดยพบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.40 ได้รับการประเมินความพร้อมจากสำนักงานตรวจ

บัญชีสหกรณ์ก่อนที่จะนำเข้าร่วมโครงการ และวิสาหกิจชุมชนทุกแห่ง ได้ทำบันทึกข้อตกลงกับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในการเข้าร่วมโครงการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2) ขั้นตอนการวางรูปแบบบัญชี

ตารางที่ 13 ขั้นตอนการวางรูปแบบบัญชี

ขั้นตอนการวางรูปแบบบัญชี	การปฏิบัติตามขั้นตอน (N=77)			
	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การควบคุมภายใน	69	89.61	8	10.39
2. การมอบหมายอำนาจหน้าที่	73	94.81	4	5.19
3. เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี	76	98.70	1	1.30
4. สมุดบัญชี	77	100.00	-	-
5. โปรแกรมระบบบัญชี	5	6.49	72	93.51

จากตารางที่ 13 การปฏิบัติงานตามขั้นตอนการวางรูปแบบบัญชี มีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติใน 5 ขั้นตอน คือ การควบคุมภายใน การมอบหมายอำนาจหน้าที่ เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี สมุดบัญชี และโปรแกรมระบบบัญชี โดยพบว่า

วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.61 ได้รับการแนะนำเกี่ยวกับการควบคุมภายในแล้ว ร้อยละ 94.81 ที่ได้รับการแนะนำเกี่ยวกับการมอบหมายอำนาจหน้าที่ภายในวิสาหกิจชุมชนแล้ว ร้อยละ 98.70 ได้รับเอกสารและคำแนะนำเกี่ยวกับการบันทึกลงในเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีแล้ว และวิสาหกิจชุมชนทุกแห่งได้รับสมุดบัญชีและคำแนะนำเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีแล้ว แต่วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.51 ยังไม่ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีด้วยโปรแกรมระบบบัญชี เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีวิสาหกิจส่วนน้อยหรือร้อยละ 6.49 เท่านั้น ที่ได้รับคำแนะนำและมีการลงบัญชีด้วยโปรแกรมระบบบัญชีแล้ว

3) การสอนแนะนำการจัดทำบัญชี

ตารางที่ 14 ขั้นตอนการสอนแนะนำการจัดทำบัญชี

ขั้นตอนการวางรูปแบบบัญชี	การปฏิบัติตามขั้นตอน (N=77)			
	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี	77	100.00	-	-
2. การบันทึกบัญชี	76	98.70	1	1.30
3. การจัดทำบัญชีต้นทุนขายและงบกำไรขาดทุน	30	38.96	47	61.04
4. การนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหาร	46	59.74	31	40.26

จากตารางที่ 14 การปฏิบัติงานตามขั้นตอนการสอนแนะนำการจัดทำบัญชี มีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติใน 4 ขั้นตอน คือ การจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี การบันทึกบัญชี การจัดทำบัญชีต้นทุนและงบกำไรขาดทุน และการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารงาน โดยพบว่า วิชาสหกิจชุมชนทุกแห่ง ได้รับการสอนแนะนำการจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีแล้ว และส่วนใหญ่ร้อยละ 98.70 ได้รับการสอนแนะนำการบันทึกบัญชี แต่สำหรับรับการสอนแนะนำด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนขายและงบกำไรขาดทุน พบว่า มีเพียงร้อยละ 38.96 ที่ได้รับการสอนแนะนำแล้ว ส่วนที่ยังไม่ได้สอนแนะนำ เนื่องจากวิชาสหกิจยังไม่พร้อมรับและยังไม่สิ้นปีบัญชีและส่วนของการสอนแนะนำการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการบริหารงานแล้ว ร้อยละ 59.74

4) การติดตามประเมินผล

ตารางที่ 15 ขั้นตอนการติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผล	จำนวน	ร้อยละ
1) ปฏิบัติ	56	72.73
2) ไม่ปฏิบัติ	21	27.27
รวม	77	100.00

จากตารางที่ 15 พบว่า วิชาสหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.73 ได้รับการติดตามประเมินผลแล้ว มีเพียงร้อยละ 27.27 เท่านั้น ที่ยังไม่ได้รับการติดตามประเมินผล

5) การรายงานผลการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 16 ขั้นตอนการรายงานผลการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการวางรูปแบบบัญชี	การปฏิบัติตามขั้นตอน (N=77)			
	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โปรแกรมแผน-ผล (PD-RD10)	65	84.42	12	15.58
2. โปรแกรมติดตามงานวิสาหกิจชุมชน	33	42.86	44	57.14

จากตารางที่ 16 การปฏิบัติงานตามขั้นตอนการรายงานผลการปฏิบัติงาน มีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติใน 2 ขั้นตอน คือ การรายงานผลทางโปรแกรมแผน-ผล (PD10-RD10) และการรายงานผลทางโปรแกรมติดตามงานวิสาหกิจ โดยพบว่า

วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.42 มีการรายงานผลทางโปรแกรมแผน-ผลแล้ว และร้อยละ 42.86 มีการรายงานผลทางโปรแกรมติดตามงานวิสาหกิจชุมชน

4.2 ความเหมาะสมของกระบวนการตามโครงการ

จากแบบสอบถามทั้ง 36 ชุด ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในประเด็นความเหมาะสมของกระบวนการและรูปแบบที่ปฏิบัติอยู่ ดังต่อไปนี้

4.2.1 ด้านกระบวนการ

(1) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 17 ความเหมาะสมของขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ความเหมาะสม (N = 36)			
	เหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การคัดสรร (n=36)	36	100.00	-	-
2. การวางรูปแบบบัญชี (n=36)	36	100.00	-	-
3. การสอนแนะนำ (n=36)	35	97.22	1	2.78
4. การติดตามประเมินผล (n=31)	29	93.55	2	6.45
5. การรายงานผลการปฏิบัติงาน (n=35)	35	100.00	-	-

จากตารางที่ 17 ความเหมาะสมของขั้นตอนการปฏิบัติงาน จะมีกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติใน 5 ขั้นตอน คือ การคัดสรร (การประเมินความพร้อม และการทำบันทึกข้อตกลง) การวางรูปแบบ บัญชี การสอนแนะ การติดตามประเมินผล และการรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยพบว่า

ส่วนใหญ่ เห็นว่า เหมาะสมดีแล้ว เว้นแต่ขั้นตอนของการติดตามประเมินผล มีผู้เห็นว่า ไม่เหมาะสม จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.45 เนื่องจาก ผู้สอนแนะต้องเป็นผู้ประเมินผลเอง และมีจำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 2.78 เห็นว่า ขั้นตอนการสอนแนะไม่เหมาะสม เนื่องจากวิธีการ สอนแนะควรจะเป็นการปรับใช้ในแต่ละวิชาหกิจชุมชนเอง

(2) การใช้นักศึกษาช่วยปฏิบัติงาน

ตารางที่ 18 ความเหมาะสมของการใช้นักศึกษาช่วยปฏิบัติงาน

การใช้นักศึกษาช่วยปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
1. เหมาะสม	20	55.56
2. ไม่เหมาะสม	13	36.11
3. ไม่ตอบ	3	8.33
รวม	36	100.00

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.56 มีความเห็น ว่า การใช้นักศึกษาช่วยปฏิบัติงานมีความเหมาะสมดีแล้ว มีเพียงร้อยละ 36.11 ที่มีความเห็นว่า การใช้ นักศึกษาช่วยปฏิบัติงานไม่มีความเหมาะสม โดยให้เหตุผลว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ นอกที่ตั้งวิชาหกิจชุมชน ทำให้นักศึกษาไม่สนใจเท่าที่ควร และคำตอบแทนที่ได้รับก็ไม่คุ้มค่ากับ เวลาที่นักศึกษามาปฏิบัติงาน ตลอดจนการปฏิบัติงานตามโครงการไม่มีความต่อเนื่อง และเป็น ภาระแก่สำนักงานฯ ในการเข้าไปกำกับดูแลนักศึกษาอีกด้วย

4.2.2 กระบวนการที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

ตารางที่ 19 กระบวนการที่เหมาะสมในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

กระบวนการที่ปฏิบัติอยู่	จำนวน	ร้อยละ
1. เหมาะสม	28	77.78
2. ไม่เหมาะสม	8	22.22
รวม	36	100.00

จากตารางที่ 19 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.78 มีความเห็นว่า กระบวนการที่ปฏิบัติอยู่ในขณะนี้มีความเหมาะสมดีแล้ว มีเพียงร้อยละ 22.22 เท่านั้น ที่มีความเห็นว่ากระบวนการที่ปฏิบัติอยู่ไม่เหมาะสม โดยมีความเห็นว่า กระบวนการที่เหมาะสมที่สุด คือ การลดขั้นตอนและรูปแบบการดำเนินงานให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยไม่ควรยึดติดกับเอกสาร แต่ควรคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นหลักมากกว่า และควรปรับปรุงรูปแบบบัญชีให้ง่าย และสะดวกแก่วิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น เนื่องจากระบบบัญชียากจนเกินไป

4.2.3 ด้านรูปแบบเอกสาร

ตารางที่ 20 ความเหมาะสมของเอกสารรายงานที่ใช้อยู่

เอกสารรายงาน	ความคิดเห็น			
	เหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แบบสำรวจศักยภาพการดำเนินงานและจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (n = 35)	29	82.86	6	17.14
2. แบบบันทึกข้อตกลง (n = 35)	35	100.00	-	-
3. แบบบันทึกการปฏิบัติงานวางรูปแบบบัญชี (n = 35)	34	97.15	1	2.85
4. แบบบันทึกการปฏิบัติงาน				
4.1 แบบบันทึกการปฏิบัติงานสอนแนะ (n = 35)	31	88.58	4	11.42
4.2 แบบบันทึกการปฏิบัติงานสอนแนะการใช้ข้อมูลทางบัญชีจากสมุดเงินสด (n = 35)	32	91.43	3	8.57
4.3 แบบบันทึกการปฏิบัติงานสอนแนะการใช้ข้อมูลทางบัญชีจากสมุดบันทึกต้นทุนกำไร (n = 34)	30	88.24	4	11.76
5. แบบบันทึกการปฏิบัติงานติดตามประเมินผล				
5.1 แบบบันทึกการปฏิบัติงานติดตามประเมินผลการจัดทำบัญชี (n = 33)	32	96.97	1	3.03
5.2 แบบบันทึกการปฏิบัติงานติดตามประเมินผลการจัดทำงบต้นทุนและความต่อเนื่อง (n = 32)	32	100.00	-	-
5.3 แบบบันทึกการปฏิบัติงานติดตามประเมินผลการใช้ข้อมูลจากสมุดเงินสด (n = 33)	33	100.00	-	-
5.4 แบบบันทึกการปฏิบัติงานติดตามประเมินผลการใช้ข้อมูลจากสมุดต้นทุนกำไร (n = 33)	31	93.94	2	6.06
5.5 แบบบันทึกการปฏิบัติงานติดตามประเมินผลการให้บริการของสำนักงาน (n = 31)	31	100.00	-	-

จากตารางที่ 20 ความเห็นคิดของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของเอกสารรายงานที่ใช้อยู่

(1) แบบสำรวจศักยภาพการดำเนินงานและจัดทำบัญชี

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 82.86 มีความเห็นว่า แบบสำรวจศักยภาพการดำเนินงาน และจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ใช้อยู่มีความเหมาะสมดีแล้ว มีเพียงร้อยละ 17.14 เท่านั้น ที่เห็นว่าแบบสำรวจไม่เหมาะสม เนื่องจาก รูปแบบบัญชีที่กรมฯกำหนดขึ้นไม่สอดคล้องกับธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน โดยไม่ควรกำหนดข้อบัญชีให้ และเอกสารก็มีหลายเล่มมากเกินไป ทำให้วิสาหกิจชุมชนไม่เห็นความสำคัญของเอกสารบางเล่ม และโดยส่วนใหญ่จะทำได้เพียงสมุดเงินสดเท่านั้น

(2) แบบบันทึกข้อตกลง

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีความเห็นว่า แบบบันทึกข้อตกลงที่ใช้อยู่มีความเหมาะสมดีแล้ว

(3) แบบบันทึกการปฏิบัติงานวางรูปแบบบัญชี

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ร้อยละ 97.15 มีความเห็นว่า แบบบันทึกการปฏิบัติงานวางรูปแบบบัญชีที่ใช้อยู่มีความเหมาะสมดีแล้ว มีเพียง 1 รายที่เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจาก ธุรกิจของกลุ่มมีหลากหลาย และมีจำนวนที่ไม่เท่ากัน แต่แบบที่ให้มามีการกำหนดไว้ตายตัว ทำให้การขยายกิจกรรมกระทำได้ค่อนข้างยาก

(4) แบบบันทึกการปฏิบัติงาน

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ร้อยละ 88.58 เห็นว่า แบบบันทึกการปฏิบัติงานสอนแนะที่ใช้อยู่มีความเหมาะสมดีแล้ว มีเพียงร้อยละ 11.42 เท่านั้น ที่เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากรูปแบบเนื้อหาหลากหลายเกินไป ควรมีการปรับให้กะทัดรัดและกระชับขึ้น โดยเฉพาะการบันทึกผลการสอนแนะไม่ควรที่จะกำหนดให้อยู่ในขั้นตอนการประเมินผล

สำหรับแบบบันทึกการปฏิบัติงานสอนแนะการใช้ข้อมูลทางบัญชีจากสมุดเงินสดที่ใช้อยู่ นั้น ส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.43 มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมดีแล้ว มีเพียงร้อยละ 8.57 เท่านั้น ที่เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจาก รูปแบบการปฏิบัติงานมันละเอียดมากจนเกินไป ซึ่งควรจะเป็นรูปแบบที่เปิดกว้างแล้วแต่กรณี เช่นเดียวกับแบบบันทึกการปฏิบัติงานสอนแนะการใช้ข้อมูลทางบัญชีจากสมุดบันทึกต้นทุนกำไรที่ใช้อยู่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 88.24 เห็นว่า มีความเหมาะสมดีแล้ว มีเพียงร้อยละ 11.76 เท่านั้น ที่เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจาก รูปแบบมีรายละเอียดมากเกินไป ควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมแต่ละวิสาหกิจชุมชน

(5) แบบบันทึกการปฏิบัติงานติดตามประเมินผล

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มากกว่า ร้อยละ 90 ขึ้นไป เห็นว่า แบบบันทึกการปฏิบัติงานติดตามประเมินผลที่ใช้อยู่มีความเหมาะสมดีแล้ว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 เพื่อรวบรวมปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานตามโครงการ รวมทั้งข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการ

สำหรับในด้านปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามโครงการนั้น สามารถที่จะแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1) ด้านวิธีการปฏิบัติ

1.1) ปัญหาอุปสรรค

1. รูปแบบบัญชีไม่มีความเหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชนในแต่ละประเภท
2. สมุดบัญชีมีหลายเล่ม และรูปแบบบัญชีมีรายละเอียดมากเกินไป จนทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจของผู้ทำบัญชี
3. กลุ่มวิสาหกิจขาดความพร้อม ขาดผู้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชี ทำให้ต้องเสียเวลาในการสอนแนะค่อนข้างนาน
4. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชี และบางแห่งก็ไม่มีเวลาในการบันทึกบัญชี ทำให้ข้อมูลบางประเภทไม่เป็นปัจจุบัน
5. นักศึกษายังขาดประสบการณ์ในการประยุกต์ใช้แบบฟอร์มการจัดทำบัญชี และนักศึกษาส่วนใหญ่ก็ว่างเฉพาะเสาร์-อาทิตย์ จึงทำให้เวลาเข้าปฏิบัติงานไม่ตรงกับผู้สอบบัญชี

1.2) ข้อเสนอแนะ

1. การพิจารณาเลือกกลุ่มวิสาหกิจควรคำนึงถึงความพร้อมของวิสาหกิจชุมชนด้วย
2. ควรปรับรูปแบบบัญชีให้มีความสะดวก เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ที่สอนแนะ
3. ลดกระบวนการ ขั้นตอนในการปฏิบัติงานตามโครงการวิสาหกิจ เพื่อความสะดวก และคล่องตัวต่อผู้ปฏิบัติงานยิ่งขึ้น
4. ควรมีการจัดจ้างลูกจ้างเข้ามารับผิดชอบการปฏิบัติงานของวิสาหกิจชุมชนเลย จะเหมาะสมกว่าการจ้างนักศึกษามาช่วยปฏิบัติงาน เนื่องจากนักศึกษาก็ยังเป็นการระดมทุนของสำนักงานที่ต้องกำกับดูแล

5. ควรให้การศึกษาอบรมด้านการจัดทำบัญชีให้แก่ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

2) ด้านงบประมาณ

2.1) ปัญหาอุปสรรค

1. งบประมาณที่ได้รับค่อนข้างมีจำนวนจำกัด ไม่มีความต่อเนื่อง และมีความล่าช้า

2.2) ข้อเสนอแนะ

1. ควรสนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับการจ้างลูกจ้างชั่วคราวให้แก่วิสาหกิจชุมชน

3) ด้านอื่น ๆ

3.1) ปัญหาอุปสรรค

1. การให้การช่วยเหลือสอนแนะให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่อยู่นอกโครงการ ทำให้เป็นภาระแก่ผู้สอบบัญชีในการปฏิบัติงานสอบบัญชี

2. การคัดสรรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นเรื่องยากมาก เนื่องจากปัจจัยประกอบค่อนข้างมีน้อย

3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางแห่งอยู่ไกล ทำให้ไม่สามารถจัดจ้างนักศึกษาช่วยปฏิบัติงานได้ และสำนักงานก็ไม่สามารถเข้าไปสอนแนะได้บ่อยครั้ง

4. ขาดยานพาหนะในการเดินทางเข้าไปปฏิบัติงาน

5. ผู้สอบบัญชีมีภาระในงานอื่นๆ ที่ต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก

3.2) ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดจ้างลูกจ้างชั่วคราวโดยใช้งบประมาณของวิสาหกิจชุมชนในการช่วยเหลือเรื่องบัญชีให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยตรง

นอกจาก ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแล้ว ยังได้รวบรวมปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ดังนี้

ส่วนที่ 3

สรุปผลการติดตามปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ปีงบประมาณ 2549

กลุ่มติดตามและประเมินผล ได้ติดตามปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีปีงบประมาณ 2549 ช่วงเดือนมีนาคม-มิถุนายน 2549 จากหน่วยงานในสังกัด 10 ภูมิภาค 26 จังหวัด โดยได้จัดเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านงานสอบบัญชี ด้านการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชี ด้านงานตามนโยบาย ด้านงบประมาณและอัตราค่าจ้าง จากผู้สอบบัญชีจำนวน 128 คน ซึ่งสรุปผลการติดตามได้ดังนี้

ด้าน	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1.งานสอบบัญชี 1.1 CAQC	1. สหกรณ์จัดทำงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินไม่เสร็จภายใน 30 วัน ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด	1. ควรมีการแก้ไขระเบียบใหม่ เพราะ ตาม พรบ. กำหนดให้สหกรณ์จัดประชุมใหญ่ภายใน 150 วัน 2. ควรเป็นหน้าที่ของ สดท. ในการจัดอบรมแก่คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ให้ทราบถึงบาทบาทและหน้าที่ของตนเอง 3. ไม่ควรนำเรื่องเวลามาเป็นตัวกำหนด
	2. สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเข้าสู่ระบบ CAQC หมด ไม่ว่าจะเป็นมีขนาดเล็กหรือใหญ่ ทำบัญชีได้หรือไม่ ทำให้การตรวจสอบบัญชีแบบ CAQC ไม่ได้ผล	1. การตรวจสอบบัญชีแบบ CAQC ควรมีการจัดประเภทสหกรณ์/กลุ่มที่ได้มาตรฐานก่อน 2. ระบบ CAQC ควรใช้กับสหกรณ์ที่อยู่ในกลุ่ม A และ B ก่อน 3. ควรลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้น้อยลง กระชับ และชัดเจน 4. ควรลดขั้นตอนสำหรับสหกรณ์และกลุ่มที่ไม่ดำเนินธุรกิจหรือหยุดดำเนินธุรกิจ 5. สหกรณ์ที่เข้าโครงการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีตามมาตรฐาน CAQC ควรเป็นสหกรณ์ที่มีความพร้อม 6. ควรมีการอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ชัดเจน 7. การเข้าระหว่างปีควรกำหนดเฉพาะสหกรณ์ประเภท A,B และเข้าเพียง 1 ครั้ง เท่านั้น

ด้าน	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
	3. เกณฑ์การจัดระดับความยุ่งยากยังไม่เหมาะสม	1. กรมฯ ควรมีหลักเกณฑ์จัดความยุ่งยากให้ชัดเจนกว่านี้ 2. ในรายงานการสอบบัญชีไม่ควรให้รายงานผลการจัดเกณฑ์ความยุ่งยากให้สหกรณ์ทราบ 3. ไม่ควรกำหนดระยะเวลาของการตรวจสอบโดยการกำหนดจากระดับความยุ่งยาก เนื่องจากในทางปฏิบัติจริงระดับ C และ D ถึงแม้จะมีขนาดและความซับซ้อนต่ำแต่การปฏิบัติงานต้องใช้วิธีการ ความชำนาญ ไม่ต่างกับระดับ A และ B
	4. การแบ่งงานตามระดับคุณภาพผู้สอบไม่สัมพันธ์กับกลุ่มลูกค้า	1. ควรให้สำนักงานดำเนินการเอง 2. ควรเกลี่ยบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน
	5. กรณีสหกรณ์และกลุ่มไม่ดำเนินธุรกิจการประเมินความเสี่ยงและแผนการสอบบัญชีโดยรวมต้องเขียนทุกหัวข้อเพราะฝ่ายวิเคราะห์ทั่ว	1. ควรให้ความรู้ด้านการวิเคราะห์รายงานการสอบบัญชีและขอบเขตการวิเคราะห์ให้เป็นแนวเดียวกัน 2. ควรให้ สดท. ทักท้วงงานสอบบัญชีในสาระสำคัญ
	6. ผู้สอบบัญชีไม่สามารถเข้าประเมินสหกรณ์ได้ภายใน 5 วัน นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีได้รับงบการเงินจากสหกรณ์/กลุ่ม	1. ควรขยายเวลาในการเข้าประเมินสหกรณ์มากกว่า 5 วัน หากสหกรณ์ส่งงบการเงินมาพร้อมกัน 2. ควรให้สำนักงานพิจารณาเองว่าควรจะเข้าตรวจสอบลูกค้ารายใดบ้างและพิจารณาเข้าตรวจสอบเองโดยไม่มีเงื่อนไขที่กำหนด
	7. การกำหนดวันส่งกระดาษทำการและรายงานการสอบบัญชีภายใน 10 วันนับจากวันที่แสดงความเห็นในงบการเงินเร็วเกินไป	- ควรขยายเวลาเป็น 15 วัน ในการสรุปผลงานสอบบัญชี
	8. การจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมยังไม่เป็นแนวเดียวกัน เนื่องจากผู้รับการอบรมแต่ละรุ่นไม่เหมือนกัน	1. การสอบบัญชีตาม CAQC ทำการวางแผนการสอบบัญชีโดยรวมทุกสหกรณ์และกลุ่มทำให้เพิ่มงานและเสียเวลามาก ควรลดขั้นตอนลงบ้าง 2. ควรมีการอบรมการจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมให้เป็นแนวเดียวกัน

ด้าน	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
	9. การให้คะแนน DB6, DB7 ไม่เสมอภาคกันเพราะสหกรณ์ระดับใหญ่ จะผิดพลาดเยอะกว่า	-
1.2 กระดาษทำการ	1. การจัดทำกระดาษทำการในรูปแบบ CAQC มีมากเกินไป ซ้ำซ้อน และไม่ตรงกับรูปแบบของงบการเงิน	1. ควรจัดทำกระดาษทำการเท่าที่จำเป็น ที่ซ้ำๆ กัน ควรลดลงบ้าง โดยเฉพาะ DB ต่างๆ และที่ไม่ดำเนินธุรกิจ 2. ให้กรมฯ กำหนดรูปแบบที่ลดงานผู้สอบบัญชี 3. ช่วงท้ายของกระดาษทำการจะมีวิธีการตรวจสอบให้บันทึก ซึ่งซ้ำซ้อนกับแนวการตรวจสอบบัญชี ควรยกเลิกเพราะสร้างภาระอย่างมาก 4. กระดาษทำการสรุปการประเมินความเสี่ยงและการควบคุมภายใน มิได้กำหนดวิธีการจัดทำให้ชัดเจน
	2. กระดาษทำการประเมินความเสี่ยงซ้ำกับการจัดทำแผนบัญชีโดยรวม และแนวการสอบบัญชี	1. ควรสำรวจกระดาษทำการว่าส่วนไหนที่ซ้ำกันควรตัดทิ้งใช้เพียงกระดาษทำการเดียว 2. การจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมควรจัดทำเฉพาะรายการที่เป็นสาระสำคัญเท่านั้น 3. ควรมีการกำหนดแนวทางในการจัดทำคู่มือแนวการสอบบัญชีและการจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวม
	3. ขั้นตอนการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนในส่วนของแบบสอบถาม เช่น การประเมินความเสี่ยง การควบคุมภายใน แผนการสอบบัญชีโดยรวม และแนวการสอบบัญชี	1. กรมฯควรพิจารณาแนวทางใหม่ 2. ไม่ควรจัดทำแผนการสอบบัญชีโดยรวมกับสหกรณ์และกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจเพียงเล็กน้อยหรือหยุดดำเนินธุรกิจ เนื่องจากซ้ำซ้อนกับการจัดทำการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายใน
	4. กระดาษทำการสหกรณ์/กลุ่มที่ไม่ดำเนินธุรกิจหรือหยุดดำเนินธุรกิจ จะต้องทำเหมือนสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจหรือไม่	1. กรมฯควรลดขั้นตอนการจัดทำรายละเอียด 2. กรณีที่กลุ่มไม่ดำเนินธุรกิจ รายการเคลื่อนไหวมีเพียงดอกเบี้ยเงินฝาก ไม่ควรต้องขอยืนยันยอดจากธนาคาร เพราะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมธนาคาร

ด้าน	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1.3 PARA	1. ระบบการรายงานผลทาง Intranet ไม่สมบูรณ์ ปรับเปลี่ยนรูปแบบบ่อย	- ควรให้โปรแกรมพร้อมก่อนถึงจะให้จังหวัด Key in เพราะถ้ายังไม่พร้อมก็ต้อง Key ข้อมูลใหม่
	2. หลักและวิธีการวางแผนงานไม่ชัดเจน	1. ควรมีคำแนะนำในการปฏิบัติงานให้ชัดเจนไม่ใช่อยู่ในดุลยพินิจของผู้สอบบัญชีแต่ละคน ทำให้สับสน 2. การกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของกรมฯที่ส่งให้สำนักงานประมาณ ควรถามสำนักงานก่อน
	3. สหกรณ์/กลุ่มไม่ได้ส่งงบการเงินให้ตามที่ได้ทำบันทึกข้อตกลง	- ไม่ควรนำบันทึกข้อตกลงมาเป็นข้อมูลหลักในการกำหนดแผน เพราะสหกรณ์/กลุ่มไม่สามารถจัดทำงบการเงินให้เสร็จตามที่ตกลงไว้ ทำให้การจัดทำแผนงานสอบบัญชี PA1 คลาดเคลื่อนและมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานสหกรณ์อื่นๆ
	4. คู่มือและคำอธิบายการรายงานผล PARA ไม่ชัดเจน	- ควรมีการส่งคู่มือการปฏิบัติงานให้เร็วกว่าเดิม และควรมีการทำความเข้าใจให้ตรงกันทั้งกรมฯ
	5. การปฏิบัติงานด้านต่างๆ ควรมีการซักซ้อมทั้งกรมฯ ให้เป็นแนวเดียวกัน เช่น การทำบันทึกข้อตกลงกับสหกรณ์ การนิเทศ การวางแผนงานสอบบัญชีการรายงานผล การนับเวลาในการปฏิบัติงาน	-
1.4 อื่นๆ	1. งานโครงการและงานรับผิดชอบในสำนักงานมีมากทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างเต็มที่และมีคุณภาพ	1. กรมฯ ควรจัดคนไปบรรจุให้ครบตามอัตรากำลังในแต่ละจังหวัด 2. ควรจัดหาบุคลากรให้ปฏิบัติงานในสำนักงาน 3. การสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มที่ชำระบัญชีควรให้ สตท. เป็นผู้ดำเนินการเหมือนเดิม
	2. คณะกรรมการของสหกรณ์/กลุ่มขาดความรู้ความเข้าใจในระบบสหกรณ์และการบริหารด้านการเงินการบัญชี	1. ในการจัดตั้งสหกรณ์/กลุ่มควรให้ความพร้อมในการดำเนินการด้วย 2. สหกรณ์/กลุ่มไม่ได้ดำเนินธุรกิจติดต่อกันเกิน 3 ปี นายทะเบียนสหกรณ์ควรสั่งเลิกให้หมด

ด้าน	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
		3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์และกลุ่มควรมีการสำรวจและดูแลในส่วน ของสหกรณ์และกลุ่มที่ไม่มีบุคคลดูแลและไม่มีหน่วยงานด้วย 4. นายทะเบียนสหกรณ์ควรกำหนดให้สหกรณ์และกลุ่มทุกแห่งที่จัดตั้งใหม่มี ผู้จัดทำบัญชี 5. นายทะเบียนสหกรณ์ควรทบทวนสถานะของสหกรณ์/กลุ่มที่ไม่สามารถ ดำเนินงาน ควรสั่งเลิกเพราะทำให้ทางราชการเสี่ยงประมาณในการสอบ บัญชี ไม่คุ้มค่ากับประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ 6. ควรมีการบูรณาการร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ให้มากขึ้นในระดับกรมฯ สำหรับสหกรณ์และกลุ่มที่ไม่มีความพร้อมและที่จะจัดตั้งใหม่ 7. ควรจัดให้มีการอบรมฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการ และพนักงานของสหกรณ์/ กลุ่ม โดยให้มีเนื้อหาการตรวจสอบบัญชีในหลักสูตรและชี้แจงให้สหกรณ์ เข้าใจว่าต้องให้ข้อมูลใดแก่ผู้สอบบัญชี 8. กรมฯควรมีมาตรการหรือให้มีบทลงโทษสำหรับสหกรณ์/กลุ่มที่ไม่จัดทำ งบการเงินส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและสำหรับสหกรณ์/กลุ่มที่จัดส่งงบ การเงินให้ควรมีรางวัลเพื่อเป็นสิ่งจูงใจ
	3. รูปแบบ Input Form เก็บรายละเอียดมากเกินไปและไม่ตรงกับ รูปแบบของงบการเงิน	1. ควรมีเจ้าหน้าที่เก็บข้อมูลโดยเฉพาะ ไม่ควรให้สายสอบบัญชีเป็นผู้จัดเก็บ และคีย์ข้อมูลเอง 2. กรมฯพิจารณาตามความเหมาะสม
	4. การสอบทานรายงานการสอบบัญชีของกรมฯ ไม่เป็นมาตรฐาน เดียวกัน	1. ควรมีแนวทางในการสอบทานงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันรวมทั้งความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องของการสอบบัญชี 2. การสอบทานและวิเคราะห์รายงานสอบบัญชีควรจะเป็น สตท. เหมือนแต่ก่อน

ด้าน	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
2. การให้บริการ โปรแกรมระบบบัญชี	1. ข้าราชการขาดความรู้ ความชำนาญในด้านโปรแกรมระบบบัญชี	1. ควรส่งเสริมให้ข้าราชการและลูกจ้างได้รับความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมทุกโปรแกรม 2. ควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะให้แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านโปรแกรมอย่างต่อเนื่องและครบถ้วน 3. ควรมีการพัฒนาบุคลากรในด้านคอมพิวเตอร์ (โปรแกรม) 4. กรมฯ ควรจัดให้มีการอบรมโปรแกรมบุคลากรให้ครบทุกคน
	2. เมื่อสหกรณ์มีปัญหาเรื่องโปรแกรมผู้สอบบัญชีไม่สามารถแก้ไขได้ทันที	1. ควรอบรมเทคนิคต่าง ๆ ในการแก้ไขเมื่อโปรแกรมระบบบัญชีมีปัญหา 2. ควรกำหนดให้มีผู้ดูแลโปรแกรมระบบบัญชีประจำสำนักงานดูแลโดยเฉพาะ ถ้าสหกรณ์ใดมีปัญหาจะได้เข้าไปแนะนำได้ทันทีทั้งที่ 3. ควรหาบุคลากรรองรับงานนี้โดยเฉพาะและไม่ให้โยกย้ายบ่อย เพื่อจะได้มีทักษะและความชำนาญในการแนะนำแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้รับบริการได้ 4. ควรแนะนำวิธีแก้ไขให้ทาง สตส./สตท. แก้ไขได้เลย ไม่ต้องส่งไปแก้ไขที่กรมฯ
	3. ผู้ให้บริการโปรแกรมไม่มีเวลาเพียงพอต่อการให้บริการ	1. ควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการด้าน IT โดยเฉพาะ และมีเวลามากพอในการให้บริการแต่ละสหกรณ์ 2. ควรมอบหมายงานอื่น ๆ ให้กับเจ้าหน้าที่ด้าน IT น้อยลง 3. ควรจัดให้มีทีมงานด้าน IT ในการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีแก่สหกรณ์ที่ใช้โปรแกรม
	4. โปรแกรมของกรมฯ พัฒนาอยู่ตลอดแต่การสื่อสารที่จะให้จังหวัดทราบไม่ค่อยชัดเจน	- ควรส่งการเป็นหนังสือและแจ้งให้จังหวัดทราบ เพราะข้อมูลที่ลงใน Web บางครั้งต่างจังหวัดเข้าไม่ได้และโอกาสที่จะนั่งดู Web ตลอดยากมาก เพราะ ต้องออกห้องที่กลับมามืดค่า

ด้าน	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
	5. การใช้ ACL ตรวจสอบ ไม่สามารถตรวจสอบสำหรับสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมของบุคคลภายนอก	-
	6. สหกรณ์ไม่มีความพร้อมด้านบุคลากรและอุปกรณ์	1. กำหนดเป้าหมายเฉพาะลูกค้าที่มีความพร้อมทุกด้าน โดยกำหนดให้สำนักงานพื้นที่สำรวจลูกค้า 2. สหกรณ์ผู้รับบริการต้องมีความพร้อมและปฏิบัติงานตามคำแนะนำ
	7. การแบ่งงานความรับผิดชอบไม่เด่นชัดระหว่าง สตท. และ สตส.	- ควรมีการมอบหมายงานที่เด่นชัด
	8. ไม่มีงบประมาณในการดูแลติดตามโปรแกรมโดยเฉพาะ	- ควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับงาน
	9. งบการเงินที่ออกโดยโปรแกรมระบบบัญชีไม่สัมพันธ์กับรูปแบบงบการเงินแบบใหม่	-

ด้าน	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
3. งานตามนโยบาย	1. นโยบายไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงบ่อย ทั้งรูปแบบและแนวทางปฏิบัติ เช่น โครงการเสริมสร้างภูมิปัญญาฯ	1. ควรมีแบบที่แน่นอน ง่าย สะดวก ในการกรอกข้อมูลและปฏิบัติงาน 2. นโยบายต่าง ๆ ควรชัดเจนและไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อย 3. ควรศึกษารูปแบบโครงสร้างการดำเนินงานและวิธีปฏิบัติงานให้แน่นอน ก่อนปฏิบัติงาน
	2. การปฏิบัติงานตามนโยบายในบางเรื่องไม่ชัดเจน	- การสั่งการและมอบหมายควรชัดเจนในวิธีการปฏิบัติเพื่อเป้าหมายเดียวกันและตรงประเด็น
	3. การปฏิบัติงานโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานหลักไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดของกรม	- โครงการที่ต้องปฏิบัติงานตามหน่วยงานหลักควรมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานได้ตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานหลัก
	4. โครงการเสริมสร้างฯ วิชาทฤษฎีชุมชนควรให้มีการปฏิบัติงานต่อเนื่อง (ต่อยอด)	- ควรพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณให้ด้วยเพราะ กลุ่มที่สำนักงานได้เคยเข้าสอนแนะนำเมื่อปี 2548 ปี 2549 ทางกลุ่มฯ ก็ยังโทรศัพท์ให้เข้าไปดูแลอยู่
	5. การกำหนดเป้าหมายเสริมสร้างภูมิปัญญาควรถามจังหวัดบ้าง	1. งานเสริมสร้างภูมิปัญญาควรมีช่องให้ชี้เหตุผลว่าทำไมเป้าหมายไม่เป็นไปตามแผน 2. โครงการเสริมสร้างฯ ควรให้จังหวัดในพื้นที่เป็นผู้กำหนดเป้าหมายเอง เพราะอยู่ในพื้นที่จะทราบความต้องการของเกษตรกรดีกว่ากรมเป็นผู้กำหนด 3. ควรกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมเพราะการปฏิบัติงานที่ผ่านมาได้เพียงปริมาณ จึงไม่มีคุณภาพ 4. การดำเนินโครงการเสริมสร้างฯ ควรสิ้นสุดแค่ 2 ปี เพราะ บุคคลเป้าหมายส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลเดิม หาเป้าหมายยาก 5. ขั้นตอนและการกรอกแบบฟอร์ม ล.3 , ล.4 , ล.5 , ล.6 ใช้เวลานาน ควรลดแบบฟอร์มให้กระชับ

ด้าน	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
	6. สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนไม่เพียงพอ	1. กรมฯ ควรให้เอกสารสมุดบัญชีรายรับ - รายจ่ายสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 2. รูปแบบบัญชีควรเป็นแบบง่าย ๆ ที่เกษตรกร เข้าใจง่ายและไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อย
	7. เกษตรกรไม่เห็นความสำคัญของการการทำบัญชี	- ควรมีมาตรการหรือสิ่งจูงใจให้กับเกษตรกรบ้าง
	8. แบบติดตามโครงการเสริมสร้างฯ การบันทึก และข้อมูลมีมากเกินไป	1. ควรรอกข้อมูลเท่าที่จำเป็นเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน 2. ควรลดข้อมูลที่ไม่จำเป็นออกบ้าง 3. แบบฟอร์มในการปฏิบัติงานตามโครงการแต่ละขั้นตอนควรปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับเกษตรกร
	9. งานสอนแนะนำด้านบัญชีซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ๆ	- กรมควรพิจารณา

ด้าน	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
4. งบประมาณ	1. งบประมาณไม่เพียงพอ เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าน้ำมัน เป็นต้น	1. ควรจัดสรรงบประมาณหมวดค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าโทรศัพท์ให้มากขึ้น และเพียงพอ 2. ควรจัดสรรค่าวัสดุเชื้อเพลิงตามความเป็นจริง เพื่อให้เพียงพอสำหรับการใช้งาน 3. ควรให้งบประมาณตามที่ขอตั้งไว้ในแต่ละปี
	2. ยานพาหนะมีไม่เพียงพอที่ใช้ในการตรวจสอบและติดตามงานโครงการ	1. ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อรถราชการเพิ่มเติม 2. ควรจัดสรรยานพาหนะให้เพียงพอกับการปฏิบัติงานและควรพิจารณาทดแทนรถเก่าให้ครบทุกจังหวัด 3. ควรอนุญาตให้นายกยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะเดินทางไปปฏิบัติราชการ โดยให้เบิกค่าใช้จ่ายในส่วนค่าน้ำมันเชื้อเพลิง
	3. การจัดสรรงบประมาณควรพิจารณาตามสภาพความเป็นจริงของสถานะเศรษฐกิจ	1. กรมฯ ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณสำหรับกลุ่มวิสาหกิจที่จังหวัดได้เคยเข้าไปสอนแนะเมื่อปี 2548 ด้วย เพราะยังสอนแนะอยู่ต่อเนื่อง 2. ควรจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับงานแต่ละด้านให้เพียงพอ
	4. เครื่องใช้สำนักงานยังไม่เพียงพอ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ , เครื่องปริ้นเตอร์ , เครื่องถ่ายเอกสาร	1. ควรเพิ่มงบประมาณในการเข้าซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ 2. ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการปฏิบัติงานด้วย
	5. เงินค่าตอบแทนนักศึกษาสำหรับวิทยากรชุมชนและอาสาสมัครของกรมน้อยเกินไป	- ควรมีค่าตอบแทนหรือสิ่งตอบแทนให้กับอาสาสมัครของกรมฯ มากกว่านี้ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ด้าน	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
5. อัตรากำลัง	1. อัตรากำลังไม่เพียงพอกับงานที่ปฏิบัติ	1. การพิจารณาอัตรากำลังไม่ควรพิจารณาปริมาณงานตรวจสอบอย่างเดียว ควรดูโครงการพิเศษต่าง ๆ ที่สำนักงานต้องรับผิดชอบด้วย 2. ควรจัดสรรอัตรากำลังให้เหมาะสมกับปริมาณงานของแต่ละจังหวัดด้วย (ควรเพิ่มอัตรากำลัง) 3. ควรพิจารณาจัดสรรอัตรากำลังตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับงานสำนักงานฯ เช่น พัสดุ บัญชี การเงิน เป็นต้น 4. ควรมีอัตรากำลังเฉพาะตำแหน่งเหมือนหน่วยงานอื่น เช่น เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ก็ทำงานตรวจสอบ เป็นต้น 5. กรมฯ ควรจะพิจารณาถึงงานและนโยบายภาครัฐที่กรมฯ รับมาดำเนินงานในส่วนที่เพิ่ม ก็ควรเพิ่มอัตรากำลังให้ไม่ควรตัดหรือจัดสรรให้ไปช่วยจังหวัดอื่น 6. ไม่ควรมีการโยกย้ายข้าราชการบ่อย และควรมีขวัญและกำลังใจให้กับข้าราชการที่ปฏิบัติงานกรมฯ ให้เสมอภาคกัน
	2. ผู้สอบบัญชีไม่มีผู้ช่วยในการปฏิบัติงาน	1. ควรจัดสรรอัตรากำลังโดยแต่ละสายสอบบัญชีควรมีผู้ช่วยอย่างน้อย 2 คน เพราะถ้าผู้ช่วย 1 คน และมีการลาป่วยจะทำให้งานล่าช้า 2. ควรให้ข้าราชการระดับ 4,5 มาเป็นผู้ช่วยสายสอบบัญชีระดับ 6,7 ที่รับงานสหกรณ์ ที่มีความยุ่งยากระดับ A,B ด้วย เพราะ ระดับ 4,5 รับแต่งงานระดับ D เพียงไม่กี่ชิ้น ควรฝึกปฏิบัติงานระดับ A,B,C ด้วยจะได้ลดปัญหาการขาดอัตรากำลังสาย 6,7
	3. บุคลากรไปช่วยงานจังหวัดอื่น	1. กรมควรหาแนวทางแก้ไข 2. ควรจัดบุคลากรไปประจำในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เพียงพอ
	4. ขาดบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางด้าน Computer , งานสอบบัญชี เป็นต้น	1. ควรจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม 2. ควรมีบุคลากรเฉพาะด้านเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 3. ควรจัดบุคลากรให้ปฏิบัติงานเฉพาะด้าน ไม่ควรปฏิบัติงานหลายด้าน เนื่องจากจะทำให้ขาดความชำนาญงาน

ด้าน	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
	5. ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่จ้างเป็นลูกจ้างชั่วคราวมีการลาออกบ่อย ทำให้ต้องสอนงานผู้ช่วยที่เข้ามาใหม่	- กรมฯ ควรมีตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่มั่นคงและสวัสดิการที่ดีต่อลูกจ้างชั่วคราว เพื่อให้ลูกจ้างมีกำลังใจและไม่คิดลาออกเพื่อหางานใหม่ที่มั่นคงกว่า

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของส่วนติดตามและประเมินผล

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
1.ด้านวิสาหกิจชุมชน 1.1 วิสาหกิจชุมชนบางแห่งไม่เต็มใจให้ความร่วมมือในการจัดทำบัญชี เนื่องจากกลัวต้องเสียภาษี 1.2 วิสาหกิจชุมชนมีหลายสถานะในเวลาเดียวกัน โดยเป็นทั้งวิสาหกิจชุมชน กลุ่ม OTOP และกลุ่มแม่บ้าน ขึ้นอยู่กับหน่วยงานใดเข้าไปตรวจเยี่ยม	1.1 ควรให้คำแนะนำแก่วิสาหกิจชุมชนถึงความสำคัญของการทำบัญชี หากต้องการให้วิสาหกิจชุมชนเติบโตอย่างมั่นคง และเป็นที่น่าเชื่อถือแก่มวลสมาชิกและชุมชนสำหรับในเรื่องการเสียภาษี วิสาหกิจชุมชนอาจรวมตัวกันโดยประสานความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับแนะนำ หรือกับกรมสรรพากรลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี อันเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการรวมตัวกันของเกษตรกรตามนโยบายรัฐบาล 1.2 การจัดตั้งกลุ่มที่ซ้อนกันโดยประธานและสมาชิกเป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มเดียวกัน ก่อให้เกิดความสับสนแก่เกษตรกร และการแยกธุรกิจก็ทำได้ลำบาก รูปแบบบัญชีก็แตกต่างกัน ควรจะได้ประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดตั้ง ให้แก้ปัญหาความซ้ำซ้อนดังกล่าว เพื่อให้การช่วยเหลือสนับสนุนเป็นไปได้อย่างถูกต้องและกลุ่มที่เกิดขึ้นสามารถขยายตัวและพัฒนาเป็นกลุ่มที่เข้มแข็งเป็นผู้นำในชุมชนและสามารถช่วยเหลือชุมชนได้มากยิ่งขึ้นด้วย

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
1.3 บางแห่งเป็นวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนตามคำร้องของหน่วยราชการ และบางแห่งจดทะเบียนเนื่องจากต้องการเงินทุนสนับสนุนจากรัฐบาลเท่านั้น ทำให้วิสาหกิจชุมชนเติบโตช้าหรือไม่เติบโต 2.ด้านกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 2.1 รูปแบบบัญชี 2.1.1 การปรับเปลี่ยนรูปแบบบัญชีบ่งชี้ทำให้วิสาหกิจชุมชนเกิดความสับสน 2.1.2 วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจและไม่เห็นถึงความจำเป็นในการบันทึกรายการในสมุดบัญชีแยกประเภท เนื่องจากสมุดเงินสดได้จำแนกประเภทรายการไว้แล้ว	1.3 การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนควรจัดตั้งเฉพาะที่เกิดจากความต้องการของเกษตรกรเท่านั้น และหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งและเติบโตอย่างยั่งยืน 2.1.1 กรมฯ ไม่ควรปรับรูปแบบบัญชีบ่อย อย่างน้อยควรใช้ต่อเนื่อง 3 ปี และหากรูปแบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนและ OTOP เป็นรูปแบบเดียวกันก็จะทำให้สะดวกและเกิดความต่อเนื่อง ในกรณีที่ต้องเปลี่ยนจาก OTOP มาเป็นวิสาหกิจชุมชน 2.1.2 ในการกำหนดรูปแบบบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชนซึ่งผู้จัดทำบัญชีเป็นเกษตรกรและธุรกิจไม่มาก ควรเป็นรูปแบบที่ง่ายในการทำความเข้าใจและสะดวกในการนำข้อมูลไปใช้ โดยเฉพาะสมุดเงินสดซึ่งมีการแยกประเภทบัญชีอยู่แล้ว อาจให้มีการสรุปพันธุ์ยอดในแต่ละเดือน เพื่อใช้แทนสมุดบัญชีแยกประเภทสำหรับวิสาหกิจชุมชนที่มีขนาดเล็ก แต่หากเป็นวิสาหกิจที่มีขนาดใหญ่ และมีความพร้อมอาจปรับระบบบัญชีให้เป็นสากลมากขึ้นได้

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
2.2 ระบบงาน 2.2.1 การจัดจ้างนักศึกษาช่วยจัดทำบัญชีให้วิสาหกิจชุมชนไม่ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนจัดทำบัญชีได้อย่างยั่งยืนเท่าที่ควร เนื่องจาก งบประมาณน้อย ไม่แน่นอน และในบางสำนักงานฯ มุ่งสอนนักศึกษาอย่างเดียว โดยมิได้สนใจผู้รับผิดชอบทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน 2.2.2 การกำหนดให้สำนักงานฯ ต้องเข้ากำกับแนะนำทุกเดือน ในทางปฏิบัติไม่สามารถทำได้เนื่องจากมีงานในความรับผิดชอบมาก 2.3 งบประมาณ 2.3.1 การเข้ากำกับแนะนำให้วิสาหกิจชุมชนจัดทำบัญชีทุกเดือนเป็นภาระสำหรับสำนักงานฯ มาก เนื่องจากมีวิสาหกิจชุมชนเป็นจำนวนมาก 2.3.2 วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีบัญชีรับ-จ่ายรายการปีบัญชีจึงต้องข้ามไปในปีงบประมาณต่อไป แต่สำนักงานฯ ไม่มีงบประมาณในการเข้าแนะนำ ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีความรู้สึกลัวว่าถูกทอดทิ้ง	2.2.1 ในกรณีที่วิสาหกิจชุมชนมีผู้รับผิดชอบจัดทำบัญชีควรสอนการบันทึกบัญชีให้ผู้รับผิดชอบ ในส่วนของนักศึกษาอาจให้ช่วยทำในส่วนที่ผู้รับผิดชอบยังทำไม่ได้ เช่น การจัดทำงบการเงิน หรือการจัดทำ Display 2.2.2 การเข้ากำกับแนะนำควรให้ สำนักงานฯ สามารถพิจารณาตามความเหมาะสม แต่อย่างน้อยไตรมาสละ 1 ครั้ง หลังจากวางรูปแบบบัญชีแล้ว 2.3.1 กรมฯ ควรของบประมาณในการจัดจ้างลูกจ้างชั่วคราวเพื่อรับผิดชอบในการกำกับแนะนำการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนได้อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง 2.3.2 กรมฯ ควรของบประมาณสำหรับวิสาหกิจชุมชนเท่าในการเข้ากำกับดูแลต่อเนื่องอีก 1 ปี เพื่อให้เกิดผลดีแก่วิสาหกิจชุมชนและได้เห็นถึงประโยชน์ของการทำบัญชีอย่างแท้จริง

ข้อสังเกต	ข้อเสนอแนะ
2.4 การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน วิสาหกิจชุมชนยังขาดการกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการบันทึกบัญชี	2.4.1 กรมฯควรมีนโยบายในการสร้างแรงจูงใจโดยให้มีการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่นที่สามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินได้ 2.4.2 กรมฯควรจัดหางบประมาณในการสนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้แก่วิสาหกิจชุมชน เช่น คอมพิวเตอร์พร้อมโปรแกรมระบบบัญชี ให้แก่วิสาหกิจชุมชนที่มีการดำเนินธุรกิจต่อเนื่องและมีความกระตือรือร้นในการบันทึกบัญชี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่วิสาหกิจชุมชนอื่นต่อไป